

Svenska
Fyrsällskapet
www.fyr.org

Svenska fyrplatser

- en del av vårt kulturarv

Finngrundet

Finngundet

Karaktär: LFl(2) 20s. Svenskt nr: 2172.
Position: N 61 04, O 18 41. Lysvidd 11 NM
Internationellt nr: C 6142.

Det första fyrskeppet lades ut vid Nore Sand i Themsenmyrningen 1731. Fyrskepp lades ut på platser där det inte var möjligt att bygga fyrar. På dagen hissades ett rött klot i masten som visade att fyrskeppet låg på sin station, och i mörker lyste fyrljuset. Sveriges första fyrskepp N:o 00 lades ut vid Falsterborev 1831, en inhyrd jakt vid namn Hermina. Man insåg dock att ett för ändamålet specialbyggt fartyg erfordrades.

Sveriges andra fyrskepp blev N:o 1 Finngundet som lades ut 1859. Hon byggdes på "Kongl Skeppsvarvet i Carlsrona, af ek och furu". Längd 22,33 m, bredd 5,99 m, anskaffningskostnad 74,354 kr:85 öre.

Fyrskepp N:o.25 på byggdes 1902-03 på AB Gefle Verkstäder. L 27,35 m, br 6,85 m. En propellerångmaskin på 130 hkr installerades. Den roterande fyrapparaten av fabrikat G.W. Lyth var försedd med fyra lampor för fotogen och lika många 50 cm diaparaboliska reflektorer arrangerade i två grupper om två i varje, vilket gav en ljuskaraktär om Lfl(2) 20s.

1927 var det dags för den första ombyggnaden. Skrovet förlängdes med 3,6 m. Maskinen byttes till en fyrcylindrig Bolindermotor på 403 Hk. Fyrbelysningen ändrades till en 5:e ordningens (diam. 400 mm) polerad lins med krans, Dalénljus med en 35 l brännare för glödnät, 2 Dalénblandare med klippapparat och tryckregulator samt gascylindrar med acetylengas. En Nautofon, en undervattensmembransändare och en radiosändare för mistignalering installerades. Likströmsgeneratorer med omformare och ackumulatorbatterier samt en anläggning för radiotelefoni ingick också.

1940 elektrifierades fyren. En strålkastarlampa och elektriska klippapparater samt en cirkulär radiofyr med en räckvidd på 60 sjömil installerades. 1958 genomfördes den sista renoveringen till det skick hon har idag. Bl.a. fick man en Hydroforanläggning med varmt och kallt vatten, WC, bekvämare hytter, och en 500 l frysbox.

Finngundet var väderstation och rapporterade vädret sex gånger per dygn till SMHI.

Den 19:e juli 1969 lämnade N:o 25 sin station och ersattes av kassunfyren med samma namn. Befälhavare ombord var fyrmästaren. Besättningen i övrigt var fyrvaktare styrman, fyrvaktare maskinist, kock och fyra fyrvaktarbiträden. Det var för det mesta inte svårt att rekrytera personal. Fyrskeppen ansågs som en bra arbetsplats, och den för tiden långa semestern var säkert en bidragande orsak. År 1871 hade man rätt till 4-6 veckor som 1922 utökades till 90 dagar. 1956 fick man ytterligare 30 dagars tjänstefrihet. Lönen var bra, fri mat och ordnade pensionsförhållanden bidrog till populariteten. Från början hade man utvägning av livsmedel till besättningen enl. väl specificerade regler. Samma matsedel återkom varje vecka. Senare gick man över till en fast matersättning per dag och kosten blev mer varierad, samma matsedel återkom var tredje vecka.

Finngundet har klarat sig från allvarigare tillbud trots vittnesbörd om genomlidna stormar upp till 40 m/s och mera. Vid ett av dessa tillfällen, i november 1951 brast ankarkättingen. Besättningen fick ut reservankaret men även dess kätting brast. Det var då bara att gå in till Öregrund. I augusti 1916 torpederades flera fartyg på Bottenhavet. Finngundets besättning lyckades bärga besättningarna som togs ombord.

Källor:

Sjöhistoriska museet, "Finngundet"
Leif Elsby, Blänket 2008:3 årg. 12

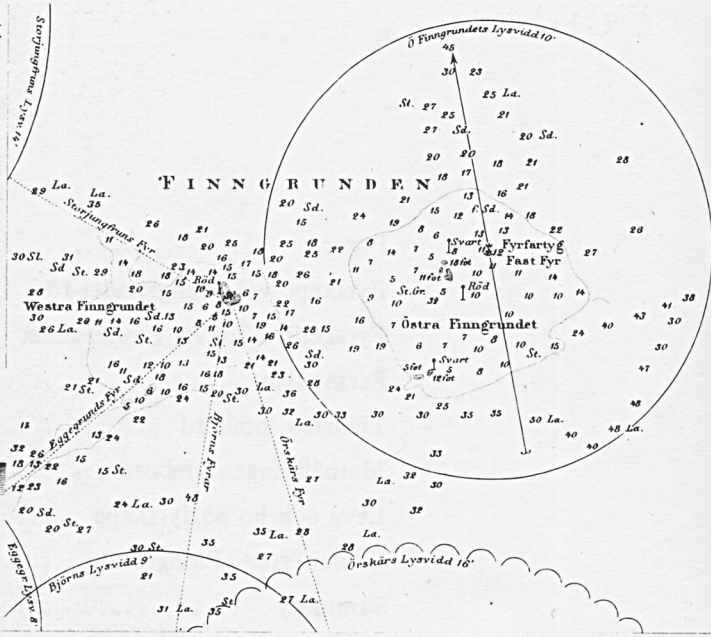
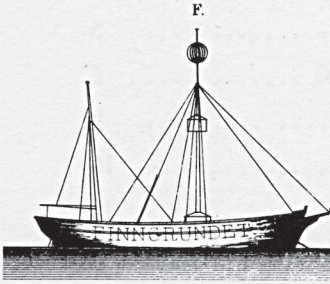
Foto:

Ulf Schloss: omslagsbild, linsbild sid 4
Sjöhistoriska museets bildarkiv: sid 3
AGA:s produktkatalog 1926: bilder sid 4

FYRFART: FINNGRUNDET

Lat. N. 61° 0'. Long. O. 18° 28'.

Ur/From "Beskrifning öfver de svenska fyrarne". Stockholm 1872.

XV. Finngrundet.

Fyrfartyg med ett fast sken.

Lat. N. 61° 1',5. Long. O. 18° 31',0.

Fyrapparaten: 8 st. lampor med paraboliska speglar.

Fyrljusets höjd öfver vattenytan: 38 fot.
Lysvidd: 10 minuter.

Fartygets station är NO. om den nordligaste grundlacken på östra Finngrundsbanken.

Fyrapparaten består af 8 st. lampor med paraboliska speglar, så ordnade omkring fartygets främre mast, att ett någorlunda likformigt sken visas i alla riktningar af horisonten.

Fartyget har 2:ne master och förer på den främre, som är högst, en spelballon, hvilken, likasom hela fartyget, är rödmålad. I stora hvita bokstäfver står å fartygets båda sidor dess namn *Finngrundet*. Ombord finnes en ringklocka, hvarmed klämtas under disig luft och tjocka.

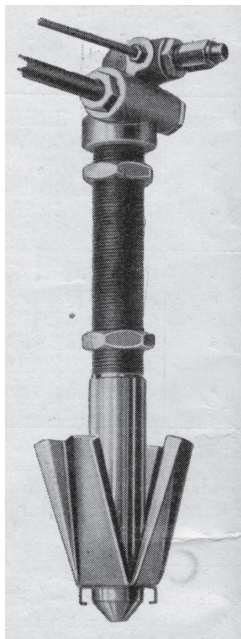
Fartyget utlades första gången sommaren 1859. Utläggning har sedermera kunnat ske tidigast den 21 April (1869) och sednast den 25 Juni (1867). Intagning har egt rum emellan den 23 November och 1 December.

Östra Finngrundsbanken har 3:ne grundlackar, 2:ne nordliga och en sydlig. Då fyrfartyget utlättes, utsättes norr om de förre en svart prick med svart toppmärke, och söder om desamma röd prick med rödt toppmärke. Ost om södra flacket utsättes en svart- och hvitmålad prick med 2:ne svarta toppmärken.

Å vestra banken finnes en grundlack med endast 5 fots vatten. Vester om densamma utsättes en röd prick med rödt toppmärke och stång.

Det å Finngrundsbankarne och deromkring ojemna djupet gör, att af lodningarne i trakten ingen säker rättelse kan för besticket erhållas. Ehuru fartyg kunna passera mellan vestra och östra bankarne, bör sådant dock undvikas. Då fyrfartyget år 1859 första gången utlades, var endast den södra grundlacken å östra banken känd. Efter upptäckten af de norra grundlackarne förlades fartyget ONO. från dessa. Till följd af innevarande år gjorda mätningar har å det nyligen utgifna sjökortet öfver Geffe-bugten en rättelse i läget af de norra klackarne blifvit vidtagen, så att de i nämnde kort ligga omkring 2½ minuter nordligare än i förut utgifna kort. Här ofvan i beskrifningen angifne Lat. och Long. utvisa den plats fyrfartyget erhållit i nämnda, denna höst utgifna sjökort.

Fyrteknik (denna utrustning installerades 1927)

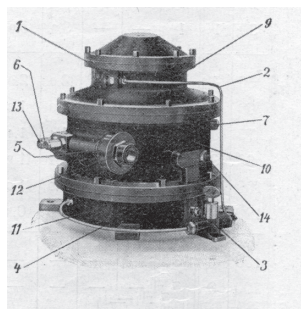
*Dalénbrännare för
glödnät*

5:e ordningens lins

Glödnät

Mixflasher DBEK-200

Hur blir jag medlem i Svenska Fyrsällskapet?

Svenska Fyrsällskapet, bildat 5 oktober 1996, är en allmännyttig ideell förening öppen för alla. Du är välkommen som medlem och att delta i våra aktiviteter som du också kan läsa om på vår hemsida www.fyr.org. Vi arrangerar årligen 25-30 föredrag samt kortare och längre fyrresor.

Som medlem får du vår tidning Blänket fyra gånger per år. Tidningen är fylld med artiklar och gammalt och nytt om våra fyrar.

Årsavgift 2012 är för enskild medlem 200:-, för företag 1000:- och för föreningar 250:-. Avgiften betalas in på PGkonto nr 1968 420-8. Uppge dina kontaktuppgifter såsom adress, telefonnummer och email på talongen så att vi kan uppdatera vårt medlemsregister.

Kontaktperson: Esbjörn Hillberg 031-972148, esbjorn@hillberg.com